

БАЩАТА И СИНЪТ ДРИНОВИ

Николай Димков

THE DRINOVS: FATHER AND SON

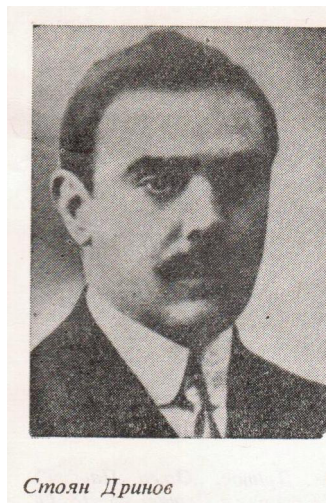
Nikolay Dimkov, Shumen, Bulgaria

Стоян Дринов е от поколенията поети, което се оформя предимно по времето на войните. Неговото име е свързано основно с детската и юношеската литература. В неговото творчество битуват теми от социалната насоченост – до веселия и занимателен хумор; от болката и тъгата – до романтичното преживяване. Той умее да вникне в детската психика, в детайла; да превърне отделната вещ, случка или преживяване в художествен образ. И всичко това е обогатено от завладяващата простота и непринуденост.

Стоян Дринов е лирик. По дарба се доближава до друг голям майстор на стиха – Асен Разцветников. С войните заглъхва по-нататъшната изява на Стоян Дринов и творчеството му за деца остава разпръснато по страниците на периодичния печат, без да бъде събрано дори в една-единствена стихосбирка с изключение на малките книжки „Болният учител” (1912) и „Кукувица кука” (1919).

Стоян Дринов е роден през 1883 г. в Панагюрище и произлиза от рода на големия историк проф. Марин Дринов. Най-напред учи в родния си град, после в Пазарджик и в София, където завършва история. Бил е учител във Враца и в София, а през последните години от живота си работи като библиотекар в Народната библиотека (1919-1922). Още няколко щриха от живота на Стоян Дринов ще добавим. Като участник в демонстрацията при откриване на Народния театър през 1907 г. е арестуван и интерниран в Панагюрище. По време на войните пък е мобилизиран като военен кореспондент. Творчеството му от този период е публикувано предимно в сп. „Военни известия” и е свързано с отразяване на военните събития.

В периодичния печат името на Стоян Дринов се появява през 1904 г. Тогава в илюстрираното седмично списание „Звездица” излиза детско-

то стихотворение „Есен”. От този момент насетне Дринов си сътрудничи основно на списанията „Светулка”, „Веселушка”, „Детска почивка”, „Детска радост”, „Пчелица”, „Другарче”. В края на живота си, през 1921 и 1922 г., редактира седмичното детско вестниче „Люлка”. Приживе Стоян Дринов издава детската оперетка „Болният учител” и книжката „Кукувица кука” (1919), както споменахме вече. След смъртта му излизат „Весели случки в стихове” (1925), „Изворче” (1929), „Съчинения. Том I” (1938), „Люлка” (1957), „Верни-неразделни” (1964) и др.

Стоян Дринов е автор и на стихотворения за възрастни, но те отдавна са забравени като творби без особени художествени качества. Превеждал е също стихове и проза от Александър Пушкин, Михаил Лермонтов, Лев Толстой, Семьон Надсон, Тарас Шевченко, Майн Рид, Даниел Дефо, Мария Конопницка, Йован Йованович – Змай и др. Следователно от времето на първото си печатно стихотворение „Есен” до смъртта си през 1922 г. той остава близък приятел на децата и техния пътър свят. Несретата, която го съпътства, не сломява неговия жизнерадостен дух. Всяка тема, до която той се докосва, оживява, претворена в звънки стихове, дълбоки, но и подчертано реалистични. Социалната тема има своето определено място в поезията на Стоян Дринов. Тя не е нов момент в българската детска литература и е засегната още в поезията на Петко Славейков, по-късно и на Иван Вазов и на други техни съвременници, но при Стоян Дринов тя отговаря много точно на времето, на военните и особено на следвоенните години. Малкият метач, гладното ваксаджийче, зъзнещото полуголо дете – това са все образи, които се налагат със социалната си същност и въздействие. Стоян Дринов се противопоставя на онези безсмислени закони, които принуждават детето да се труди редом с възрастните.

Така разкрит, образът на ваксаджийчето от едноименното стихотворение „Ваксаджийче” навява не само тъга и съчувствие, но поставя и много парливи въпроси: за мястото на децата в обществото и отношението към тях, за правото да изживеят детството си. С изразителността на стиха, със своята простота и мелодичност то завладява и вълнува малкия читател:

С туй сандъче остаряло,
с вехта шапка на глава,
полуголо, изгладняло,
по мегданите снова.

Хайде вакса, хайде,
трябва пак да се яде!

Нямам майка, ни бащица,
сам-само съм, без имот,
с тия ръце, в таз душица –

в тях е моят цял живот.

Рефренът след всяка строфа внася определена ведрина и настроение, сякаш бегрижието стои над всичко и над всички. В думите на детето има спокойствие и гордост, без отчаяние заради нерадостната съдба. Към тази тема могат да се добавят и други стихотворения на Стоян Дринов и на първо място стихотворението „Минзухарко-братко”. Изградено в диалогична форма, то разкрива по косвен път съдбата на кръглото сираче в образа на минзухарчето.

Хумористичното настроение създава особена атмосфера и особен колорит в стиха на Стоян Дринов. Затова „Хорце”, „Ах, беда голяма”, „Котана”, „Охлювче”, „Тръгнал жабок да се жени”, „Весела пързалка” и особено малката поема „Герчо с тамбурата” - за момчето, което се прехласва от своята музика и забравя дори стадото си („Тюфка Герчо/ и се мае/ що да прави/ сам не знае”) внасят особено настроение в детско-юношеската поезия. Заедно с творбите на поетите от неговото поколение те представят картини, близки до света на тогавашния малък читател. Стиховете на Стоян Дринов завладяват с топлото си чувство и веселото настроение.

През 1932 г. умира синът на Стоян Дринов – Людмил, ненавършил още седемнадесет години (16 май 1915 – 23 септември 1932). Едно свежо дарование престава да пише детските си стихотворения. Първите поетически опити публикува в популярното списание „Светулка”. Както пише по-късно редакторът Александър Спасов, той получил по пощата стихотворение от Людмил Дринов.

Спомних си, че бащата се сърдеше, когато бяхме напечатали преди няколко години във вестнике „Слънчице” (...) стихове от неговия син Людмил, ученик в IV отделение. Той не искаше чедото му да се занимава със стихове и да тегли сиромашията на поетите (...). Сега Людмил беше ученик в гимназията, а баща му беше починал...”¹ (Spasov, 1959, p. 82).

Именно това стихотворение Александър Спасов го прочита на Елин Пелин, който отбелязва, че то „като че е написано от Стоян Дринов!”

По-нататък Елин Пелин констатира, „че и в тон, и в стъпка, и в рима много прили-

Людмил Ст. Дринов

¹ Янков. Николай. Детска литература. С. 1975, с. 316.

ча на стиховете на стария Дринов.” Людмил Дринов започва редовно да сътрудничи на „Светулка”. И през 1932 г. решава да издаде книжка с публикуваните стихове и към тях да прибави още няколко непубликувани. Той се обръща към Елин Пелин да му напише предговор. В него авторът посочва, че стиховете на младия поет Людмил Дринов са звънки, игриви и стройни. Изпълнени с любов към природата, състрадание към будните и слабите, тези малки стихове ще допаднат на децата и ще звънят в техните души с непринудената си поезия и чистата родна реч.

Но Людмил Дринов умира от тиф на 23 септември 1932 г. и така неговата първа стихосбирка остава в ръкопис. По-късно, през 1934 г. майка му с помощта на Александър Спасов издава стихосбирката. Тя съдържа около трийсетина текста, снабдени с послеслов от Спасов, който пише:

„Беше скромен, срамежлив, но талантлив младеж. Той се срамуваше от похвалите на редакторите, но се вслушваше в техните съвети, пишеше, учеше и пишеше. И (...) не забрави уроците, като не остави сладките песни на цигулката си” (Spasov, 1959, p. 84).

Стихосбирката носи заглавие „Поздрав”. „Поздрав” е и първото стихотворение в книжката. В него личи раздвижената строфа на стария поет, на бащата. В стиха на Людмил се усеща още природата, в която прозират реките, балканите, широките поляни. Образът на старата майка, която чака синът да се завърне от гурбет, придава ново звучене на стиха:

Песента ми, ветре,
поздрав занеси й,
сълзите й бистри
нежно пресуши й.
Тя сърцето старо
с радост да се сгрее,
в схупена хижа
слънце да огрее.

В стихосбирката „Поздрав” фигурират стихове като „Дядо Мраз”, „Есен”, „Ластовичка”, „Есенна жалба”, „Просече”, „Зимна вечер”, „Нощ”, „Сурвакар”. Разнообразието на темите засяга ония неща, които заобикалят младия поет. Прави впечатление, че той се насочва към обикновените теми, които биха развълнували младия читател, но редом с тях засяга и болните и болезнени социални въпроси. Стихотворения като „Жал ми стана”, „Боже, колко сме сами!” и особено „Просече” вълнуват до болка всеки. Усетена е тъгата на малкото момче. И сякаш това ранно стихотворение не е написано от невръстен юноша, а от опитен стар майстор:

Изпито, бледо, парцаливо,
със тъжни, хлътнали очи,

преглъща сълзите парливи,
поглежда тихо и мълчи.

По-късно стихотворенията от „Поздрав” заедно и с непечатаните творби, грижливо съхранявани от сестра му Мина, са издадени в книгата „Звънчета” (1971) от Дамян Дамев. Така творчеството на Людмил Дринов е по-цялостно представено, защото влиза почти всичко, написано от него. Възможно е някои текстове да са пропуснати, тъй като е печатал във вестниците: „Бран”, „Жупел”, „Мисъл и воля”; в списанията „Младежки подем”, „Детски свят”, „Угари”, „Стожер” и др. За Людмил Дринов през 1956 г. във в. „Стършел” Георги Караславов (1956) пише: „Един от най-талантливите и най-редовните сътрудници на „Жупел” беше младият поет Людмил Ст. Дринов, който почина твърде рано, още ученик в гимназията.”

И още нещо. Знаем, че старият поет Стоян Дринов е живял изключително бедно. Когато по-късно, след смъртта на жена му Мария Дринова, нейната дъщеря Мина дарява своето жилище на Съюза на българските писатели, с тази си постъпка тя засвидетелства отношението си към Стоян Дринов и неговия син – Людмил Дринов.

References

Karaslavov, G. (1956). *Nashi predshestvenitsi*, 523, 17 fevruari 1956. [Караславов, Г. *Наши предшественици*, № 523, 17 февруари 1956].

Spasov, A. (1959). *Spomeni*. Sofia: Bulgarski pisatel. [Спасов, А. *Спомени*. София: Български писател, 1959].